

Syberia i Polska –

miejsca wspólne w literaturze i historii

20 KWIETNIA 2023

9:00 Rejestracja

10:00 Rozpoczęcie

10:15 **Wykład wprowadzający: Zbigniew Wójcik** (Interdyscyplinarna Komisja Badań nad Historią Syberii PAN)
Wkład cywilizacyjny Polaków w kształtowanie Syberii

10:30 SESJA I

- ▶ **Wiesław Caban** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
Syberia w pamiętnikach polskiego chłopca-żołnierza
- ▶ **Agata Markiewicz** (Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku)
Polki na Syberii po powstaniu styczniowym – próba adaptacji na Syberii
- ▶ **Svetlana Pavlenko** (Uniwersytet Gdański)
„Syberyjskie Stany” i homo sibiricus. Rozważania o dążeniach autonomicznych syberyjskich regionalistów XIX wieku
- ▶ **Rafał Kowalczyk** (Uniwersytet Łódzki)
Syberia końca XVIII i początku XIX w. w polskich relacjach znalezionych w bibliotekach i archiwach Kijowa

12:00 Przerwa kawowa

12:30 SESJA II

- ▶ **Dawid Maria Osiński** (Uniwersytet Warszawski)
Polskie Sybiry. Przypadek Gabrieli Zapolskiej
- ▶ **Zbigniew Kaźmierczyk** (Uniwersytet Gdański)
Osiedlenie w systemie represji carskich – w opowieści Jana Huszczy „Sęp Sybiru”
- ▶ **Zbigniew Kopeć** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Po co po Sybirze/Syberii? Syberia jako temat i miejsce akcji współczesnych polskich utworów fikcyjnych i reportażowych
- ▶ **Michał Kołakowski** (Uniwersytet Warszawski)
Nowe oblicze literatury łagrowej: realia współczesnych syberyjskich kolonii karnych w twórczości I. Miecika i A. Fiediarowa
- ▶ **Dariusz Klechowski** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
„Chołod” – arktyczne zwierciadła Szczepana Twardocha

14:10 Przerwa obiadowa

SYBIR.BIALYSTOK.PL

mieroszewski.pl

Patronat naukowy:
**Interdyscyplinarna Komisja Badań
nad Historią Syberii PAN**

Patronat medialny:

ŚWIAT SYBIRU
PORTAL POPULARNONAUKOWY

Syberia i Polska –

miejsca wspólne w literaturze i historii

14:50 SESJA III

- ▶ **Evelina Vizhentas** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Rola Magdaleny Mycki w obrzędowości cyklu życia wierszynian na Syberii
- ▶ **Wojciech Olszewski** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Folkloryzacja i teatralizacja w kształtowaniu tożsamości polskiej diaspory na Syberii
- ▶ **Karolina Kondracka** (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)
Polskie badania nad muzyką Jakutów. Źródła i materiały
- ▶ **Jacek Kukuczka** (Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie)
Kolekcja syberyjska w muzeum jako odzwierciedlenie kulturowej adaptacji Polaków na Syberii i Dalekiej Północy Rosji
- ▶ **Michał Antonowicz** (Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa w Toruniu)
Skąd my tu? Pamięć kulturowa współczesnej polskiej diaspory na Syberii na przykładzie obwodu omskiego

16:30 Przerwa kawowa

17:00 SESJA IV

- ▶ **Eugeniusz Niebelski** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)
Krzyże – znaki polskiej obecności na Syberii Wschodniej: Irkuck, Tunka, Usole, Miszycha i Wierszyna (wspomnienie świadka z dwóch dekad XXI wieku)
- ▶ **Agnieszka Smółczyńska-Wiechetek** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
O Benedykcie Dybowskiem. Mit zesańca oczami współczesnych Rosjan
- ▶ **Bartłomiej Garczyk** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Kazań jako „etap” i „przedsiónek Syberii”. Jeńcy, więźniowie, zesańcy – początki polskiej bytności nad Wołgą
- ▶ **Anna Pisula** (Uniwersytet Warszawski)
Romantyczne postrzeganie świata poprzez kolor. Syberia oczami Tomasza Zana
- ▶ **Piotr Głuszkowski** (Uniwersytet Warszawski)
Polskie i rosyjskie postrzeganie Syberii w twórczości Tadeusza Bułharyna

18:40 Koniec pierwszego dnia obrad

SYBIR.BIALYSTOK.PL

mieroszewski.pl

Patronat naukowy:
**Interdyscyplinarna Komisja Badań
nad Historią Syberii PAN**

Patronat medialny:

ŚWIAT SYBIRU
PORTAL POPULARNONAUKOWY

miejsca wspólne w literaturze i historii

21 KWIETNIA 2023

9:00 **Rozpoczęcie**

9:00 **Wykład wprowadzający: Swietłana Mulina** (Państwowe Muzeum Historyczno-Krajoznawcze w Omsku)
Strategia adaptacji polskich zesłańców w „Oddalonych punktach Tobolskiej Gubernii”

9:15 **SESJA V**

- ▶ **Tomasz Danilecki** (Muzeum Pamięci Sybiru)
Między mitem a zapomnieniem. Pacyfikacje zaścianków szlacheckich po powstaniu styczniowym i losy deportowanych rodzin
- ▶ **Dmitriy Panto** (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku)
Ksiądz Kanonik Walerian Gromadzki – nieznaną badacz Syberii
- ▶ **Jolanta Załęczny** (Akademia Finansowa i Biznesu Vistula)
Usole zapamiętane i utrwalone przez Włodzimierza Czetwertyńskiego i Stanisława Katerłę
- ▶ **Michał Arsoba** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
Instytucja zsyłki w prawie Imperium Rosyjskiego XIX wieku – przedstawienie i rekonstrukcja „zesłania w Sybir” na podstawie obowiązujących w historii Rosji norm prawa

10:40 **Przerwa kawowa**

11:10 **SESJA VI**

- ▶ **Sylwia Szarejko** (Muzeum Pamięci Sybiru)
Deportacje 1941 roku w źródłach autobiograficznych – z zasobów polskich i zagranicznych archiwów XX
- ▶ **Paweł Libera** (Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
Józef Wargin Słomiński (1904–1984) i syberyjskie wspomnienia funkcjonariusza bezpieczeństwa
- ▶ **Teresa Mlejnek-Dylewska** (Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach)
Losy downarskich Sybiraków zesłanych w latach 1940–1941
- ▶ **Marta Czerwieniec-Iwasyk** (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
Repatriacja Polaków z Syberii na przykładzie archiwaliów z CAW WBH
- ▶ **Martyna Rusiniak-Karwat** (Instytut Studiów Politycznych PAN)
Sybir oczami Żydów polskich – spiecpieriesielenców-bieżeńców

12:50 **Przerwa obiadowa**

SYBIR.BIALYSTOK.PL

mieroszewski.pl

Patronat naukowy:
**Interdyscyplinarna Komisja Badań
nad Historią Syberii PAN**

Patronat medialny:

ŚWIAT SYBIRU
PORTAL POPULARNONNAUKOWY

miejsca wspólne w literaturze i historii

13:30 SESJA VII

- ▶ **Halina Łach** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
Życie Polaków w południowej części Karafuto w drugiej połowie XIX i pierwszej połowie XX wieku
- ▶ **Marcelina Jakimowicz** (Uniwersytet Rzeszowski)
Refleksje i dylematy pracy ze źródłami wywołanymi. Na przykładzie kolekcji sybirackiej Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego we Wrocławiu
- ▶ **Jan Wiśniewski** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Od współpracy do wrogości: kontakty i relacje polsko-litewskie na Syberii w latach 1915–1920
- ▶ **Sergiusz Leończyk** (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
Edward Piekarski – Polak, rosyjski i radziecki badacz języka i kultury Jakutów

15:00 Przerwa kawowa

15:20 SESJA VIII

- ▶ **Ėrika Jaskólska** (Uniwersytet Warszawski)
Poezja zesłanych na Sybir Łotyszy w zbiorze „Listy syberyjskie na brzozej korze”
- ▶ **Grażyna Legutko** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
„Syberia, ziemia słońca, śniegu i wygnania” – zapomniany szkic Wacława Sieroszewskiego
- ▶ **Jakub Maruszak** (Uniwersytet Gdański)
Obraz polskiego zesłańca i Syberii na podstawie opowiadania Władimira Korolenki „Mróz”
- ▶ **Anna Gębalska-Berkets** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
Świat moralności i różnicowanych sumień w martwym domu. Katorga na Syberii zesłańca Fiodora M. Dostojewskiego
- ▶ **Magdalena Dąbrowska** (Uniwersytet Warszawski)
(Re)konstrukcja podróży syberyjskich Aleksandra Radiszczewa

17:00 Zakończenie konferencji

SYBIR.BIALYSTOK.PL

mieroszewski.pl

Patronat naukowy:
Interdyscyplinarna Komisja Badań
nad Historią Syberii PAN

Patronat medialny:

ŚWIAT SYBIRU
PORTAL POPULARNONAUKOWY